

Hvorfor vil Lars Løkke have euro?

Børsen den 19 februari 2026

Forleden under sikkerhedskonferencen i München argumenterede Lars Løkke Rasmussen pludselig - og tilsyneladende uden at have clearet det med resten af regeringen at Danmark burde indføre euroen i stedet for kronen.

Det var ikke en ny udmelding fra Løkke, som på Moderaternes årsmøde sidste år havde luftet lignende idéer. De fleste partier i Folketinget har også tidligere støttet at opgive kronen. Men det giver behov for endnu en gang at understrege, hvorfor fagøkonomer ofte ikke er varme på idéen. Det teoretiske grundlag for en fælles valuta blev lagt af Robert Mundell i starten af 60'erne med det, der i dag kaldes teorien om 'optimale valutaområder'.

Mundells fire krav til, hvornår det giver økonomisk mening at have en fælles valuta, er, at landene bør have ca. fælles konjunkturer, kapitalmobilitet og fleksibel pris- og løndannelse, geografisk mobil arbejdskraft og en mekanisme til at dele og udligne risiko.

Kravet om fælles konjunkturer skyldes, at når man har fælles valuta, har man også fælles pengepolitik, og kan derfor ikke meningsfuldt have et valutaområde, hvor forskellige dele har behov for markant forskellig politik.

Hvis der ikke er geografisk mobilitet, så folk flytter derhen, hvor der er mest behov for arbejdskraft, bliver kravet om pris- og lønfleksibilitet vigtigere. Og kravet om en udligningsordning hviler på, at økonomisk uheldige områder kortvarigt kan hjælpes af resten af valutazonen.

Derudover har flere forskere efter Mundell understreget, at der også er behov for fælles politiske traditioner: Man kan ikke have fælles politik, hvis nogle lande i samme situation har tradition for at bruge finanspolitik, mens andre har tradition for at bruge pengepolitik, og andre måske har tradition for at lade et frit marked klare problemerne.

Det burde være klart for alle med indsigt i europæiske forhold, at EU langt fra er et optimalt valutaområde.

Der er ikke fælles konjunkturer for tiden er der for eksempel stilstand i de store økonomier, men vækst i de små - der er meget begrænset mobilitet, og jo længere sydpå man kommer, jo mindre lønfleksibilitet er der. Oveni er der stærkt divergerende politiske traditioner.

Det måske væsentligste argument imod euroen, og imod dansk medlemskab, er dog, at den fælles valuta har vist sig at føre til markant politisk uansvarlighed.

Adskillige lande har permanent store statsunderskud og har forventet at blive hjulpet af resten af eurozonen, hvis det gik galt. Med den forventning - der har vist sig at være velbegrundet - bærer man ikke længere selv risikoen ved politisk uansvarlighed.

Resultatet er generel uansvarlighed i eurozonen, og et pres for at hæfte 'fælles' for gæld, hvilket indebærer, at de få ansvarlige lande reelt betaler regningen for de andre.

Det, Løkke ikke ser, er, at der ingen økonomiske gevinster er, men blot potentielt store regninger og mindre ansvarlighed i fremtiden, hvis Danmark vælger euroen.

Christian Bjørnskov